

МАТЕРІАЛИ ДРУКУЮТЬСЯ
УКРАЇНСЬКОЮ ТА АНГЛІЙСЬКОЮ
МОВАМИ

МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ
УЧЕНИХ, СТУДЕНТІВ
І КУРСАНТІВ

**ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ,
ЕКОЛОГІЧНІСТЬ
ТА БЕЗПЕЧНІСТЬ
АВТОМОБІЛЯ**

Львів – 2020

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Андрій Кузик, д.с.-г.н., професор, проректор Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, полковник служби цивільного захисту;

Петро Гащук, д.т.н., професор, завідувач кафедри експлуатації транспортних засобів та пожежно-рятувальної техніки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності;

Андрій Лип, к.т.н., доцент, начальник навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності; **Іван Паснак**, к.т.н., доцент, заступник начальника навчально-наукового інституту пожежної та техногенної безпеки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності з навчально-наукової роботи;

Андрій Домінік, к.т.н., доцент, заступник начальника кафедри експлуатації транспортних засобів та пожежно-рятувальної техніки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності;

Юрій Павлюк, к.т.н., доцент, професор кафедри експлуатації транспортних засобів та пожежно-рятувальної техніки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності; **Юрій Оленюк**, к.т.н., доцент, доцент кафедри експлуатації

транспортних засобів та пожежнорятувальної техніки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності;

Ярослав Підгородецький, к.т.н., доцент, доцент кафедри експлуатації транспортних засобів та пожежно-рятувальної техніки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності;

Дмитро Руденко, к.т.н., старший викладач кафедри експлуатації транспортних засобів та пожежно-рятувальної техніки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності; **Андрій Гаврилюк**, к.т.н., старший викладач кафедри експлуатації транспортних засобів та пожежно-рятувальної техніки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності; **Володимир Товарианський**, к.т.н., старший викладач кафедри експлуатації транспортних засобів та пожежно-рятувальної техніки

Львівського державного університету безпеки життєдіяльності;

Артур Ренкас, к.т.н., старший викладач кафедри експлуатації транспортних засобів та пожежно-рятувальної техніки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності; **Микола Швець**, ад'юнкт кафедри експлуатації транспортних засобів та пожежнорятувальної техніки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

ОРГАНІЗАТОР Львівський державний університет **ТА**
ВИДАВЕЦЬ безпеки життєдіяльності

Технічний редактор, комп'ютерна верстка
та відповідальний за друк Микола
Фльорко

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: ЛДУ БЖД, вул. Клепарівська, 35,
м. Львів, 79007

Контактні телефони: (032) 233-24-79,
тел/факс 233-00-88

E-mail: vnrd@ldubgd.edu.ua

<https://conf.ldubgd.edu.ua/>

Енергоефективність, екологічність та безпечність автомобіля: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених, студентів і курсантів – Львів: ЛДУ БЖД, 2020. – 143 с.

Збірник сформовано за науковими матеріалами Всеукраїнської науковопрактичної конференції молодих учених, студентів і курсантів

«Енергоефективність, екологічність та безпечність автомобіля».

Напрями роботи конференції:

- Енергоощадність автомобіля.
- Альтернативні двигуни та джерела енергії для автомобіля.
- Раціональні чи оптимальні режими роботи систем автомобіля.
- Оптимізація властивостей автомобіля.
- Безпечність транспортних засобів.
- Автомобільна мехатроніка та робото-техніка.
- Екологічність транспортних засобів.
- IT-технології і автомобіль.

© ЛДУ БЖД, 2020

Здано в набір 16.11.2020. Підписано до друку

20.11.2020. Формат 60x84^{1/3}.

Папір офсетний.

Ум. друк. арк. 8,95. Гарнітура Times New Roman. Друк на різнографі. Наклад: 50 прим.

Друк: ЛДУ БЖД

вул. Клепарівська, 35, м. Львів, 79007.

За точність наведених фактів, економікостатистичних та інших даних, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів. При передрукуванні матеріалів, посилання на збірник обов'язкове.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОЕФІЦІЄНТА ОПОРУ КОЧЕННЮ ПНЕВМАТИЧНИХ ШИН

Коновал Михайло, Цонинець Роман

Львівський національний аграрний університет, м. Дубляни

Анотація. Запропоновано та апробовано методики дослідження коефіцієнта опору коченню з допомогою тягового пристрою та методом вибігу автомобіля з використанням телеметричного обладнання. Наведено результати випробувань шин розміром 195x65 R15 двома методами й встановлено їх кореляційну залежність. Пропоновані оригінальні методики дозволяють з високою точністю встановити коефіцієнт опору

АНАЛІЗ СПОСОБІВ КОНТРОЛЮ ТЕМПЕРАТУРИ ПРИ ЗАРЯДЖАННІ ТЯГОВИХ БАТАРЕЙ ЕЛЕКТРОМОБІЛІВ

Михайло Лемішко, Андрій Гаврилюк

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,
м. Львів

Анотація. Проаналізовано основні правила експлуатації сучасних літій-іонних акумуляторних батарей електромобілів. Наведено рекомендації користувачам щодо використання літій-іонних акумуляторних батарей, дотримання яких забезпечить не тільки збільшення періоду служби, а й забезпечить безпечні умови використання.

Ключові слова: літій-іонні акумулятори, тягові батареї, електромобілі.

Abstract. The basic rules of operation of modern lithium-ion batteries of electric cars are analyzed. Recommendations are given to users on the use of lithium-ion batteries, compliance with which will not only increase the service life, but also ensure safe conditions of use. **Key words:** lithium-ion batteries, traction batteries, electric

cars.

Вступ. Електромобіль – автомобіль, що приводиться в рух одним або декількома електродвигунами з живленням від акумуляторів або паливних елементів, вбудованим зарядним пристроєм, високовольтною проводкою, різними блоками керування тощо, а не двигуном внутрішнього згорання. Літійонні акумулятори є найперспективнішими для використання у електрокарах [1].

Разом з тим літій-іонні акумулятори мають і недоліки, це перегрів батареї і можлива її вибухонебезпечність. Така тенденція привела до пошуку шляхів захисту даного роду акумуляторів [2].

Як правило в схемі захисту Li-ion батареї використовується ключ на польовому транзисторі, який при досягненні на елементі батареї напруги 4,30 В відкривається і тим самим перериває процес заряду. Крім того, наявний термозапобіжник при нагріванні батареї до 90 ° С від'єднує ланцюг її навантаження, забезпечуючи таким чином її термальний захист. Деякі акумуляторні батареї мають вимикач, який спрацьовує при досягненні порогового рівня тиску всередині корпусу, рівного 1034 кПа (10,5 кг / м²), і розриває ланцюг навантаження. Є й схема захисту від глибокого розряду, яка стежить за напругою акумуляторної батареї і розриває ланцюг навантаження, якщо напруга знизиться до рівня 2,5 В на елемент.

Після проведених досліджень режимів експлуатації на пожежо-і вибухобезпечність, було встановлено, що сучасні конструкції літєвих елементів практично безпечні при їх

правильної експлуатації. Адже не дарма, автомобіль Nissan Leaf і автомобілі Tesla отримали по «Європейській програмі оцінки нових автомобілів (EuroNCAR)» і «Національним управлінням безпекою руху на трасах (NHTSA)» найвищі оцінки з безпеки електромобілів [3].

Якщо літєвий акумулятор працює, але його параметри погіршилися, – первинна діагностика проводиться без розтину корпусу батареї. Для цього акумулятор повністю заряджають штатним зарядним пристроєм і підключають до спеціального стенду для перевірки акумуляторів. На стенді встановлюють необхідну напругу і струм розряду.

Даний тип акумулятора оснащений повноцінною системою управління, яка вбудована безпосередньо в корпус акумулятора, тому часто користувачі забувають про елементарні норми експлуатації. Для того, щоб літій-іонні АКБ служили якомога довше, необхідно дотримуватися нижче описаних правил:

1. Перед експлуатацією нового літій-іонного акумулятора, його потрібно повністю зарядити. Одна з найпоширеніших помилок власників електромобілів – негайне використання АКБ відразу після покупки. Електроди батареї дійсно заряджаються в процесі виробництва приблизно на 50%, але відсутність початкової підзарядки зменшить доступну повну ємність акумулятора і скоротить час його роботи [4].

2. Після розрядки літій-іонний акумулятор необхідно відразу ж зарядити. На практиці зустрічаються випадки раптової поломки АКБ. При з'ясуванні причин виявляється, що вихід з ладу був зовсім не таким вже випадковим, адже господар постійно доводив батарею до повного розряду і тим самим

зменшив його ресурс. Між іншим, рада про експлуатацію акумуляторів до повного розряду циклу, дають деякі продавці батарей. Вони це можуть робити як через незнання, так і переслідуючи свою вигоду – адже зіпсувавши свій акумулятор, ви прийдете купувати новий. З цього правила випливає наступне.

3. Не допускайте повного розряду АКБ. Не варто чекати повної витрати енергії – акумулятор електромобіля слід заряджати після кожної поїздки, навіть на короткі відстані. 4. Уникайте нагрівання літій-іонних акумуляторів. Дія високих температур робить у край негативний вплив на батарею, прискорюючи процес її «старіння». Оптимальна температура для максимального ресурсу і максимальної віддачі струму акумулятором, не повинна перевищувати 20-25 градусів Цельсія. Так, підвищення температури експлуатації на 10 градусів, зменшує ресурс акумулятора в кілька разів. У зв'язку з цим не рекомендується зберігати акумулятор біля джерел тепла або під прямими сонячними променями.

5. Низькі температури, напіврозряджений стан дає тривалий термін служби. Якщо ви хочете продовжити час експлуатації своєї АКБ і заощадити на покупці нової, то зберігати літій-іонну батарею (наприклад, в зимовий період), краще при низьких температурах, приблизно 3-4°C. Тобто, електромобіль краще зберігати взимку в гаражі при температурі 3-4°C.

6. Не заряджайте переохолоджену батарею. Якщо в силу будь-яких обставин ваш акумулятор потрапив під тривалий вплив низьких температур, наприклад, ви каталися на

електромобілі в морозний день, то не слід його заряджати до тих пір, поки він не прогріється як мінімум до плюсової позначки градусника (за Цельсієм), а ще краще до кімнатної температури. В іншому випадку, різкі перепади температур, – стануть фатальними для АКБ.

7. Використовуйте тільки зарядні пристрої фірмової комплектації. Багато користувачів недооцінюють роль зарядного пристрою, яким повертають АКБ до «життя». Найчастіше вони діють за принципом – «підійшло по напрузі – і добре». Це в корені невірна позиція, оскільки «нерідні» зарядні пристрої можуть мати відмінні від рекомендованих виробником параметри, що негативно позначиться на терміні експлуатації АКБ.

8. Не залишайте батарею зі 100% зарядом без навантаження. У більшості електромобілів є опція «Стандартної» і «Максимальної» зарядки. Бажано заряджати батарею повністю безпосередньо перед поїздкою. Більшість електромобілів надають зручні таймери для цього. Якщо залишити акумулятор зі 100% зарядкою на тривалий час – це може погано позначитися на його стані. Потрібно, щоб батарея нічого перебувала в стані повного заряду більше ніж на протязі 8 годин.

ЛІТЕРАТУРА

1. Малиш Н. А. Формування та розвиток електромобільної галузі в Україні. Зелена економіка: перспективи впровадження в Україні: матеріали Міжнародної конференції (Київ, 24–25 квіт. 2012 р.). Київ: Центр екологічної освіти та інформації, 2012. 240–244 с.
2. Літій-іонні (Li-ion) акумулятори [електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.powerinfo.ru/accumulator-liion.php>
3. Електромобіль Tesla Model S [електронний ресурс]: Режим доступу: <https://en.wikipedia.org/wiki/TeslaModelS>.

4. Правила експлуатації літій-іонних батарей на електромобілях [електронний ресурс]: Режим доступу: <http://rutesla.com/560/5sovetovkakprodlit-vremya-zhizni-batarey-elektroavtomobiley/>.

ЕЛЕКТРОМОБІЛІ – ЕКОЛОГІЧНІСТЬ ЧИ НЕБЕЗПЕКА

Мар'яна Назарко, Мар'ян Лаврівський

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,
м. Львів

Анотація. Електромобілі не відрізняються призначенням від бензинового авто, але в рази безпечніші для природи. Електрокари мають здатність самозагоряння через пошкодження акумулятора, а для гасіння необхідно прикласти чимало зусиль. Поданий алгоритм дій працівників пожежнорятувальних підрозділів щодо ліквідації аварії

Ключові слова: екологічність, електромобіль, загоряння, проблема

Abstract. Electric cars do not differ in purpose from a gasoline car, but are much safer for nature. Electric cars have the ability to ignite due to damage to the battery, and to extinguish a lot of effort. The algorithm of actions of employees of fire and rescue divisions concerning liquidation of accident is given